

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління
Мануїлової Катерини Віталіївни на дисертаційну роботу Мироненка
Антоні Івановича на тему «Інноваційні підходи до публічного управління на
регіональному рівні», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування (галузь знань 28
– Публічне управління та адміністрування)

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасне публічне управління постійно стикається з безпрецедентними викликами, що потребують прийняття оперативних рішень стосовно удосконалення управлінського процесу з метою підвищення його ефективності та якості надання публічних послуг. Одним із напрямів модернізації та забезпечення ефективного публічного управління є його інноваційний розвиток. Сучасні інновації надають можливість вдосконалювати підходи до управління, формувати та реалізовувати стратегії та політики, запроваджувати нові технології. Саме інновації направлені на генерування нових ідей та підходів і їх активне застосування в процесі публічного управління, сприяють розробці інноваційних рішень спрямованих на вдосконалення існуючих методів, процесів та структур управління. Інноваційний розвиток публічного управління підвищує рівень гнучкості й адаптивності суб'єктів управління, дозволяє їм швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі та краще задовольняти потреби суспільства.

Впровадження інновацій важливе на всіх рівнях публічного управління, однак найбільшої актуальності набуває саме на регіональному рівні та рівні окремих територіальних громад. Реформа децентралізації призвела до зростання ролі місцевого самоврядування в процесі соціально-економічного розвитку регіонів країни.

У сучасних умовах головними об'єктами публічного управління України є саме територіальні громади та регіони, які вони формують. Крім того територіально-орієнтований розвиток закріплено і в нормативно-правових

актах України. Виходячи з цього, питання інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні є актуальною проблемою сьогодення, і саме його ефективна реалізація дозволить підвищити доступність та зручність публічних послуг, покращити ефективність роботи органів державної влади та місцевого самоврядування, сприятиме залученню громадськості до процесу публічного управління, кращому задоволенню їх інтересів та розвитку суспільства.

Отже, тема дисертаційного дослідження Мироненка А.І. є актуальною і своєчасною, відповідає сучасним напрямкам реформування сфери публічного управління в контексті євроінтеграційних процесів України.

Дисертаційну роботу виконано у відповідності до планів науково-дослідних робіт Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка Міністерства освіти і науки України.

Ступінь обґрунтованості результатів, висновків і рекомендацій дослідження. За результатами аналізу проведеного наукового дослідження можна зробити висновок про достовірність та обґрунтованість викладених положень, висновків та результатів вирішення поставленої мети та завдань. Визначені в роботі мета, об'єкт та предмет дослідження характеризують його проблемне поле та визначають завдання, які вирішені здобувачем в дисертаційній роботі.

Методологічною базою дисертаційного дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання (абстрактно-логічний, порівняльний і факторний аналізи, метод синтезу та логічного узагальнення, метод декомпозиції), застосування яких відповідає особливостям об'єкта та предмета дослідження.

Теоретична основа дослідження ґрунтується на положеннях теорії суспільного розвитку, управління публічним сектором і соціально-економічного розвитку регіону, а також на наявних наукових напрацюваннях у сфері регіонального публічного управління, а також на чинних законодавчо-нормативних актах, що регламентують розвиток України та її регіонів.

Виконане дисертаційне дослідження свідчить про обізнаність здобувача з науковими працями закордонних і вітчизняних вчених із проблематики модернізації, удосконалення та інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні.

Наукові розробки дисертанта були апробовані в діяльності Сумської районної державної адміністрації – районної військової адміністрації та Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області, а також в навчальному процесі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, що є свідченням практичної корисності результатів проведеного дослідження.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дослідження забезпечено застосуванням теоретичного, інформаційного, інструментального та апробаційного складників дисертаційної роботи Мироненка А.І.

Основні наукові результати дисертаційної роботи та їх наукова новизна. Головним результатом дисертаційного дослідження є наукове обґрунтування теоретико-методичних засад впровадження інноваційних підходів в публічне управління регіоном.

. До основних результатів дисертаційної роботи, що містять наукову новизну слід віднести наступні:

На основі системного аналізу сучасних концепцій публічного управління визначено сутність і зміст кожної з них, представлено їх особливості та характерні риси, визначено переваги та недоліки, а також часові рамки появи, що дозволило розвинути еволюцію концепцій публічного управління, а основі якої лежить рівень залучення громадськості та кількість різновидів стейкхолдерів, задіяних в процесі публічного управління (рис. 1.2, стор. 40). Крім того, здобувачем визначено ознаки порівняння розглянутих концепцій (ієрархія, взаємозв'язок суб'єкта та об'єкта, головний аспект в управлінні, організація та реорганізація процесів, засоби та підходи, цільові настанови, місія, рівні та сфери взаємодії) (табл. 1.1, стор. 41), що сприяє виявленню базових аспектів модернізації публічного управління на регіональному рівні.

Набув подальшого розвитку понятійно-категорійний апарат в сфері інноваційного розвитку публічного управління.

У дисертаційному дослідженні наведено власне визначення дефініції «публічне управління» з детальним описом його змістовних складових, запропоновано графічну інтерпретацію категорії «публічне управління на регіональному рівні» (рис. 1.4, стор. 61); визначено взаємозв'язки між категоріями «публічна влада», «публічна служба», «публічне управління», «публічне адміністрування», «публічна політика» (рис. 1.5, стор. 71). Запропоновано авторське визначення поняття «інновації публічного управління на регіональному рівні» (стор. 126). Все це дозволило адаптувати теорію публічного управління регіоном до сучасних концепцій мережевого публічного врядування.

Поглиблено класифікацію функціональних типів територій шляхом їх графічної інтерпретації в системі «рівень актуальності інновацій – рівень залученості органів публічного управління/рівень безпеки» (рис. 2.1, стор. 108) та визначення варіантів подальшого переходу на новий рівень, що забезпечує прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень на шляху сталого розвитку регіонів шляхом реалізації програм та проектів інноваційного розвитку.

Удосконалено класифікацію інновацій в сфері публічного управління на регіональному рівні шляхом доповнення новими ознаками, що представлені на трьох рівнях: першому – залежно від направленості на суб'єкт чи об'єкт управління, другому – залежно від напрямів реформи державного управління (для суб'єкта) та сфери реалізації політики (для об'єкта), третьому – залежно від ресурсів, інструментів, механізмів та масштабу впливу, а також комбіновані варіанти (рис. 2.3, стор. 123). Дана класифікація дозволяє обирати сфери, напрями та етапи впровадження інновацій в публічне управління, та визначати необхідні інструменти, ресурси, механізми і масштаби реалізації інноваційної діяльності у відповідності до європейських стандартів належного адміністрування.

Удосконалено підхід до нівелювання проблем інноваційного розвитку публічного управління, який базується на ідентифікації різновидів проблем (психологічна, інституційна, кадрова, технологічна, бюрократична, фінансова, корупційна, інформаційна та проблема зовнішнього середовища), встановленні причин їх появи та напрямів вирішення (табл. 2.3, стор. 142-143), що дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень в сфері прогнозування та нівелювання ризиків.

Запропоновано підхід до цифровізації публічного управління на регіональному рівні, який передбачає реалізація ряду етапів: забезпечення доступу до мережі Інтернет, проведення кампаній з популяризації та навчання громадськості й представників влади (заступників голів обласних державних адміністрацій з питань цифровізації та посадових осіб центрів цифрового розвитку), активне використання сучасних цифрових технологій (рис. 3.3 стор. 166) за напрямками їх застосування в публічному секторі (рис. 3.2 стор. 164), управління процесами цифровізації (рис. 3.4 стор. 171).

Удосконалено класифікацію різновидів взаємодії громадськості та органів влади в процесі публічного управління на регіональному рівні шляхом їх виокремлення за рядом ознак: рівень інтенсивності владних повноважень, характер участі громадськості, рівень активності громадськості, характер впливу, суб'єкт взаємодії, засоби та інструментами взаємодії (табл. 3.3 стор.194-195). Дана класифікація дозволяє обирати та реалізовувати механізми взаємодії на шляху розвитку демократичного громадянського суспільства. Крім того її застосування передбачається в розробленій здобувачем системі взаємодії влади та громадськості, яка містить наступні елементи: принципи взаємодії, керуючу, керовану та цільову підсистеми, підсистему забезпечення та результату, функції публічного управління, етапи реалізації взаємодії, взаємозв'язки складових елементів один з одним та з зовнішнім середовищем (рис. 3.8 стор. 197). Дана система базується на імерсивному, партисипативному та деліберативному підходах і передбачає формування мережі розвитку регіону.

Розроблено модель впровадження інновацій в публічне управління на регіональному рівні, до складу якої входять: принципи інноваційного розвитку

публічного управління, суб'єкти та об'єкти управління, етапи впровадження сучасних інноваційних підходів та їх різновиди, підходи для забезпечення процесу публічного управління та адміністрування, зовнішнє національне та міжнародне середовище, які в сукупності спрямовані на суспільний добробут та інноваційний розвиток регіону (рис. 3.9 стор. 202). Дана модель є формалізованим представленням процесу інноваційного розвитку публічного управління регіоном з метою переходу до сучасних концепцій врядування та розвитку демократичного суспільства.

Результати дисертаційного дослідження обґрунтовані, логічно викладені та завершені. Послідовність їх викладу забезпечує провадження інноваційних підходів в публічне управління регіоном на шляху модернізації публічного сектору у відповідності до сучасних вимог сталого територіально-орієнтованого розвитку, формування сервісно-орієнтованої держави та розвитку громадянського суспільства.

Теоретичне та практичне значення роботи, використання результатів. Результати дисертаційного дослідження Мироненка А.І. мають теоретичне та практичне значення, що полягає в розвитку теоретико-методичних засад інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні, розробленні авторських пропозицій та адаптації сучасних інструментів до умов функціонування регіонів України та викликів, які стоять перед ними. Практична значущість результатів дослідження полягає в їх застосуванні в діяльності Сумської районної державної адміністрації – районної військової адміністрації та Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області.

Положення, результати та розробки дисертаційної роботи можна рекомендувати для подальшого використання органами державної влади на регіональному рівні та органами місцевого самоврядування.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи висвітлено в 12 наукових працях, з яких 5 – статей у фахових виданнях, 1 – підрозділ в монографії, що опублікована у закордонному виданні мовою країн, що входять

до ОЕСР, та/або офіційними мовами Європейського Союзу, б – у матеріалах наукових конференцій. Кількість та обсяг публікацій відповідають наявним вимогам до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Проведений аналіз змісту наукових праць дисертанта, в яких висвітлені основні положення дисертаційної роботи, тексту дисертаційної роботи дозволяє дійти висновку про дотримання академічної доброчесності та відсутність фактів фальсифікації, фабрикації, плагіату тощо. Запозичень наукових ідей чи розробок інших вчених не виявлено. Дисертаційна робота містить необхідні посилання на використані джерела інформації, в ній відсутнє порушення авторського чи суміжного права.

Зауваження до дисертаційної роботи. Окремі положення роботи залишились недостатньо опрацьованими, що й зумовило такі зауваження до дисертаційного дослідження.

1. На рис. 1.1 стор. 32 зазначені основні складові, які притаманні будь-якій концепції публічного управління. Однак в табл. 1.1 стор. 41 для порівняльного аналізу концепцій публічного управління обрано інші ознаки. Необхідним є більш детальне обґрунтування зазначеного вибору.

2. Доцільним вважається об'єднання табл. 1.1 та 1.2 для проведення більш повного порівняльного аналізу концепцій публічного управління. Адже по суті табл. 1.2 є продовженням останньої ознаки порівняння з табл. 1.1 – рівні та сфери взаємодії – і вона розкриває саме варіанти такої взаємодії.

3. На рис. 1.4 здобувачем представлено графічну інтерпретацію авторського підходу до дефініції «публічне управління на регіональному рівні», де всі зазначені суб'єкти взаємодії є рівноправними і приймають згодні рішення. На нашу думку, цей аспект потребує більш ширшого пояснення ступеня їх рівноправності, адже управлінські рішення все ж таки приймаються органами влади.

4. В запропонованому здобувачем підході до цифровізації публічного управління (рис. 3.4) на четвертому етапі передбачається управління органами публічної влади процесами цифровізації, де в якості одного з завдань є оцінку

цифрової зрілості. Доцільно було більш детально пояснити, як саме вона відбувається саме на рівні регіонів.

5. Бажано було назвати принцип «інклюзивності» при взаємодії органів влади та громадськості (табл. 3.2) у варіації «інклюзивності та безбар'єрності». Адже здобувач в змістовній характеристиці даного принципу зазначає про цей аспект, однак в системі взаємодії влади та громадськості (рис. 3.8) перелічує виключно питання інклюзивності.

Надані зауваження не зменшують загальної позитивної оцінки результатів дисертаційної роботи, їх новизни та практичної значущості.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Мироненка Антона Івановича на тему «Інноваційні підходи до публічного управління на регіональному рівні» є завершеною науковою працею, яку присвячено вирішенню актуального науково-практичного завдання, що становить інтерес для розвитку публічного управління на регіональному рівні та країни в цілому.

Тема дисертаційної роботи актуальна, мету дослідження досягнуто, а поставлені для її досягнення завдання вирішено. Наукову новизну одержаних результатів, їхнє теоретичне та практичне значення відповідним чином аргументовано.

Зміст дисертаційної роботи відповідає заявленій темі. За змістом положень, результатів та висновків дисертаційна робота відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Висвітлення основних результатів виконаного дослідження в наукових публікаціях відповідає чинним вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертаційну роботу написано науковим стилем, її положення викладено послідовно, висновки науково обґрунтовано та підтверджено результатами досліджень.

За результатами аналізу положень та кваліфікаційних ознак представленої дисертаційної роботи та на підставі змісту відгуку є підстави стверджувати, що дисертаційна робота Антона Івановича Мироненка за якістю та змістом проведених досліджень, рівнем наукової новизни одержаних результатів та

їхнім практичним значенням відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (пп. 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 зі змінами, нормативи Вимог до оформлення дисертаційної роботи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40, зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 № 759), а її автор – Антон Іванович Мироненко – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління
та регіоналістики
Національного університету
«Одеська політехніка»

Учений секретар вченої ради

Катерина МАНУІЛОВА

Лада ПРОКОПОВИЧ